

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 243/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. júna 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. O., M., zastúpeného advokátkou JUDr. I. Ď., M., vo veci namietaného porušenia základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Okresného súdu Martin sp. zn. 12 P/46/2012 z 24. augusta 2012 a Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7 CoP/109/2012 z 28. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. O. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2013 doručená sťažnosť M. O., M. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutím Okresného súdu Martin (ďalej len

„okresný súd“) sp. zn. 12 P/46/2012 z 24. augusta 2012 a Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 CoP/109/2012 z 28. novembra 2012.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa návrhom podaným 14. februára 2012 domáhal zníženia výživného, ktoré platil svojej plnoletej dcére, na 30 % zo sumy životného minima z dôvodu podstatnej zmeny majetkových a osobných pomerov. Okresný súd po zhodnotení všetkých vykonaných dôkazov dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je čiastočne dôvodný, preto rozhodnutím č. k. 12 P/46/2012-103 z 24. augusta 2012 zmenil výživné, ktoré platil sťažovateľ plnoletej dcére, z 280 € mesačne na 200 € mesačne a vo zvyšnej časti návrh sťažovateľa zamietol. Zároveň súd zamietol návrh odporkyne o zvýšenie výživného. Sťažovateľ sa proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolal. O opravnom prostriedku rozhodoval krajský súd, ktorý rozhodnutím č. k. 7 CoP/109/2012-126 z 28. novembra 2012 rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ k rozhodnutiu všeobecných súdov uvádza:

„Odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na strane účastníkov konania nedošlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného vo väčšej miere, ako to uskutočnil prvostupňový súd. V odôvodnení rozhodnutia tiež uviedol, že kritériom pre určovanie výšky výživného sú potenciálne možnosti a schopnosti povinného rodiča dosahovať príjem, t. j. nielen to, čo povinný skutočne zarobí, ale aj to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti a situáciu na trhu. Odvolací súd mal za to, že pracovné zaradenie a výška dosahovaného príjmu sťažovateľa nezodpovedá jeho pracovným skúsenostiam a kvalifikácii aj vzhľadom na zvýšenie vzdelania, ktoré dosiahol a vzhľadom na to, že sťažovateľ pracuje v stavebníctve už dlhodobo či už vo forme živnostenského podnikania alebo pracovného pomeru, čomu nezodpovedá jeho pracovné zaradenie uvedené v pracovnej zmluve na pozícii pomocného stavebného robotníka

Je pravdou, že sťažovateľ skutočne dlhodobo pracuje v oblasti stavebníctva. V roku 2012 si dokončil stredné odborne vzdelanie s maturitou, aby si mohol nájsť lepšie platenú prácu. Odvolací súd pri hodnotení schopností a možností sťažovateľa pri dosahovaní

příjmu síce vzal do úvahy jeho skúsenosti a kvalifikáciu a usúdil, že pracovné zaradenie a ohodnotenie uvedené v pracovnej zmluve na pozícii pomocného stavebného robotníka nezodpovedá jeho kvalifikácii a skúsenostiam sťažovateľa v oblasti stavebníctva ale pri hodnotení potenciálnych schopností a možností sťažovateľa dosiahnuť príjem nevzal do úvahy hlavný atribút a to situáciu na trhu. Nie je v sťažovateľových možnostiach a schopnostiach napriek jeho skúsenostiam, zručnostiam a od júna 2012 aj kvalifikácii nájsť si lepšie platenú prácu a dosiahnuť vyšší príjem a to práve z dôvodu situácie na trhu, ktorá v týchto časoch najmä v oblasti stavebníctva nie je priaznivá.

Súdy pri rozhodovaní o znížení výživného neprihliadli na skutočnosť, že sťažovateľ mal uzatvorený pracovný pomer iba na dobu určitú, t. j. do 30. 11. 2012. Zaviazali ho na úhradu výživného vo výške 200,- € mesačne, pričom vôbec neprihliadli na výšku jeho mzdy. Čistý mesačný príjem otca plnoletej dcéry v súčasnosti predstavuje sumu vo výške 283,33 €. Suma, na ktorú súd otca plnoletej dcéry zaviazal, je 200,- € mesačne. Otec maloletej dcéry má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči maloletej dcére A. K. Na túto skutočnosť súdy pri rozhodovaní taktiež neprihliadli. Pri výške čistého mesačného príjmu otca vo výške 283,38 € a po úhrade výživného na plnoletú dcéru vo výške 200,- € mesačne a úhrade výdavkov na vlastné živobytie sťažovateľovi nezostanú žiadne peňažné prostriedky na plnenie vyživovacej povinnosti voči jeho ďalšej maloletej dcére.

Starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov V dôsledku toho, že súdy zaviazali sťažovateľa na úhradu výživného na jeho plnoletú dcéru K. O. vo výške 200,- € neprihliadnuc pritom na výšku príjmu sťažovateľa a na skutočnosť, že mu pribudla ďalšia vyživovacia povinnosť voči maloletej dcére A., porušili jeho právo prispievať na výživu a starostlivosť jeho maloletej dcére A., nakoľko vzhľadom na jeho príjem a výšku vyživovacej povinnosti voči jeho plnoletej dcére K. O. vo výške 200,- € mesačne a po úhrade výdavkov na vlastné živobytie sťažovateľovi nezostanú žiadne peňažné prostriedky na plnenie vyživovacej povinnosti voči jeho ďalšej maloletej dcére.

Preto ma sťažovateľ za to, že rozhodnutiami súdov bolo porušené právo sťažovateľa na starostlivosť a výchovu o maloletú dcéru A. K. “

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po vykonaní dokazovania takto rozhodol:

*„1. Základné práva podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky
rozsudkom Okresného súdu Martin, sp. zn. 12 P/46/2012 z 24. 08. 2012
rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7 CoP 109/2012 z 28. 11. 2012
porušené boli*

*2. Rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 7 CoP/109/2012 z 28. 11. 2012 sa ruší
a vec sa vracia na ďalšie konanie.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona.

Podstatou námietok sťažovateľa boli jeho tvrdenia o obmedzení jeho práva na starostlivosť a výchovu o svoju maloletú dcéru tým, že v dôsledku rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré nedostatočne zmenili (znížili) výšku výživného pre jeho plnoletú dcéru, mu nezostanú prostriedky na plnenie vyživovacej povinnosti voči maloletej dcére.

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa rozsudkom okresného súdu, ústavný súd uvádza, že jeho preskúmaniu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

2. Ústavný súd po zoznámení sa s argumentáciou sťažovateľa preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu.

Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že k porušeniu základného práva sťažovateľa na ochranu jeho rodičovských práv podľa čl. 41 ods. 4 ústavy by mohlo dôjsť

len v príčinnej súvislosti s porušením jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu. Ústavný súd už opakovane judikoval, že možnosť porušenia základných práv hmotného charakteru, v danom prípade základného práva na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa čl. 41 ods. 4 ústavy, treba posudzovať vždy vo vzťahu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 367/08, I. ÚS 197/08). Inými slovami, ak súd pri výkone súdnej právomoci neporuší ústavnoprosedné princípy, nemôže len samotným jeho rozhodnutím dochádzať k porušeniu iných práv účastníkov hmotnej povahy.

Sťažovateľ porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v petite sťažnosti nenamietal a rovnako sa o ňom nezmienil ani v odôvodnení sťažnosti. Vzhľadom na viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde nemohol ústavný súd preskúmať výkon právomoci krajského súdu a jeho konformnosť s ústavou vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, ktoré by sa priamo dotklo aj posúdenia dodržania garancií obsiahnutých v čl. 41 ods. 4 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti posúdil ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júna 2013